

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Бердянський державний педагогічний університет
Освітня програма	39844 Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Бердянський державний педагогічний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	39844
Назва ОП	Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.05 Біологія та здоров'я людини
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шмиголь Ірина Василівна, Муліна Алевтина Вікторівна, Грицай Наталія Богданівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	13.04.2021 р. – 15.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/OP-Biolohiia-ta-zdorovia-liudyny.-Fizychna-reabilitatsiia.-014.05-Serednia-osvita-Biolohiia-ta-zdorovia-liudyny.pdf
Програма візиту експертної групи	https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/2-Prohrama-vizytu-OPP-Biolohiia-ta-zdorovia-liudyny.-Fizychna-reabilitatsiia.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП відповідає критеріям акредитації. Має чітко сформульовану мету, яка узгоджується з місією та стратегією ЗВО. Поєднання в ОП компонентів біології та здоров'я людини з фізичною реабілітацією, на думку різних груп стейкхолдерів (здобувачів, роботодавців), є вдалим та актуальним в умовах сьогодення, особливо в контексті галузевих та регіональних потреб. До перегляду та оновлення змісту ОП регулярно залучаються стейкхолдери (представництво у складі робочої групи, Ради роботодавців, під час робочих зустрічей, розширених засідань випускової кафедри, у процесі анкетування, рецензування). Освітній процес за ОП відбувається в повному обсязі. Чіткі та зрозумілі процедура формування індивідуальної траєкторії навчання здобувачів за ОП, правила вступу, критерії оцінювання, визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та неформальній освіті. Створення та активна діяльність Компетентнісного центру інклюзивної освіти та Центру викладацької майстерності, що дає змогу здобувати практичні уміння та навички. Програма актуальна для регіону і має перспективи розвитку, а здобувачі цієї ОП користуються попитом на ринку праці.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Відповідність цілей ОП місії та стратегії БДПУ. 2. Функціонування ради роботодавців, яка активно залучена до перегляду та оновлення ОП. 3. У змісті ОП значна увага приділяється проблемам інклюзивної освіти, що не зустрічається на сьогодні в інших ЗВО України на аналогічних ОП. 4. Забезпечення аудиторій сучасними цифровими технологіями, зокрема за рахунок грантових коштів. 5. Активне залучення органів студентського самоврядування та їх обізнаність до всіх напрямів діяльності ЗВО. 6. Створення належних умов для забезпечення освітнього процесу здобувачів з особливими потребами. 7. Функціонування Центру викладацької майстерності, який забезпечує підвищення кваліфікації викладачів. 8. Наявність Компетентнісного центру інклюзивної освіти, який дає змогу набувати фахових компетентностей за ОП. 9. Активне залучення вчителів-практиків та експертів галузі до проведення аудиторних занять, гостьових лекцій, круглих столів, методичних семінарів. 10. Використання інноваційних методів і технологій навчання (перевернуте навчання, гейміфікація), особливо актуальних в умовах дистанційного навчання. 11. Відкритість, публічність, систематичне оновлення сайту університету. 12. Налагоджена система матеріального та морального заохочення працівників ЗВО. 13. Актуальність і доцільність поєднання фізичної реабілітації з біологією та здоров'ям людини підтверджена усіма фокус-групами.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Узгодити назви виробничих практик відповідно до їх завдань та змістовного наповнення. Зокрема, додати термін «педагогічна» (Виробнича педагогічна практика). 2. Проаналізувати співвідношення освітніх компонентів ОП та скорегувати їх зі шкільними курсами «Біологія» та «Основи здоров'я». Посилити біологічну складову освітніх компонент (цитологія, гістологія, мікробіологія, вірусологія, молекулярна біологія тощо). 3. Більше аудиторного часу відвести на лабораторні та практичні заняття (за проханням здобувачів). 4. Курсові роботи винести окремим освітнім компонентом, надавши здобувачам можливість обирати не лише тему роботи та наукового керівника, а й навчальну дисципліну, з якої вона виконується. Наприклад, курсова робота в 6 семестрі може бути з «Методики навчання біології», а й з «Методики навчання основ здоров'я». 5. Поповнити матеріальну базу з ботаніки та зоології за рахунок створення здобувачами гербаріїв та колекцій під час проходження навчальної польової практики. 6. Розглянути можливість формування загальноуніверситетських груп для вивчення вибіркового дисциплін. 7. Переглянути доцільність включення факультативів у навчальні плани, оскільки це впливає на тижневе навчальне навантаження здобувачів.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Експертна група відзначає, що освітньо-професійна програма має чітко сформульовану мету, котра полягає у підготовці «...конкурентоздатного вчителя біології та основ здоров'я з високим рівнем професійної компетентності, інтелектуальної активності, соціальної відповідальності, здатного розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації освітнього процесу, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов; готового до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору» та в цілому відповідає місії Бердянського державного педагогічного університету, суть якої у «...сприянні модернізації українського суспільства шляхом підготовки конкурентоздатних фахівців з високим рівнем професійної компетентності, інтелектуальної активності, соціальної відповідальності...» (<https://bdpu.org.ua/public-information/mission-university/>). На основі аналізу Статуту БДПУ (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Statut.pdf>) та Стратегії розвитку БДПУ (<http://bdpu.org/public-information/development-strategy/>), ЕГ дійшла висновку, про відповідність цілей, задекларованих у ОП, стратегії ЗВО, оскільки в цілому ОП спрямована на підготовку висококваліфікованого і конкурентоздатного вчителя біології та основ здоров'я з високим рівнем професійної компетентності. ЕГ зазначає, що відповідність місії та стратегії БДПУ була також підтверджена ректором ЗВО та гарантом цієї ОП під час зустрічей, запланованих у програмі візиту.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЕГ відзначає обґрунтований підхід робочої групи ОП щодо формулювання цілей, ЗК і ФК, ПРН, ОК та врахування побажань усіх груп стейкхолдерів, що відображено в протоколах засідань кафедри (№ 3 від 15.10.2020 та № 6 від 16.02.2021). На прохання здобувачів (О. Баришнікова) додано ОК 27 і 30. Л. Пилипенко запропонувала змінити назву ОК «Навчальна практика» на «Навчальна польова практика» та посилити біологічну складову ОК 22 і 23. Н. Акентьєва запропонувала додати ОК 33. О. Онищенко порекомендувала змінити ПРН 14 «Знати основні закони й положення теорії здоров'я та здорового способу життя», додавши «...демонструвати готовність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності». М. Міщенко та В. Опара наголошували на важливості формування у здобувачів готовності до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору, тим самим підкреслюючи актуальність ФК 16. Маркіна Т. Ю. (д.б.н., проф., декан природничого ф-ту ХНПУ ім. Г.Сковороди), обґрунтовуючи важливість ОК 20 для шкільного курсу біології, запропонувала замість заліку ввести екзамен. До складу робочої групи з розробки та перегляду ОП входять і беруть активну участь представники стейкхолдерів: Л. Пилипенко (вчитель біології та основ здоров'я) і О. Баришнікова (здобувачка 2 курсу), що зазначено як у самій ОП, так і підтверджено стейкхолдерами під час зустрічей з відповідними фокус-групами. Гарантом і робочою групою ОП неодноразово проводилися наради щодо вдосконалення ОП, що підтверджено під час зустрічі зі здобувачами (О. Баришнікова, А. Бистрова), роботодавцями (Н. Акентьєва, Л. Пилипенко, В. Греб, О. Онищенко, В. Опара), представниками академічної спільноти (відкрита зустріч: О. Хоменко (м. Дніпро), М. Козак (м. Кам'янець-Подільський). Також на сайті ЗВО є інформація про обговорення ОП: робоча зустріч стейкхолдерів (<https://us.bdpu.org.ua/robocha-zustrich-steykholderiv-na-kafedri-biologii-zdorov-ia-liudyny-ta-fizichnoi-reabilitatsii-berdians-koho-derzhavnoho-pedahohichnoho-universytetu.html>), робоча зустріч ф-ту фізичної культури спорту та здоров'я людини БДПУ з природничим ф-том КПНУ ім. І. Орієнка: (<http://surl.li/ntgl>), обговорення ОП зі здобувачами (<https://us.bdpu.org.ua/obhovorennia-osvitn-o-profesiynoi-prohramy-biologii-ta-zdorov-ia-liudyny-fizichna-reabilitatsiia-zi-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-spetsial-nosti-014-serednia-osvita-biologii-ta-zdorov-ia-liudyny.html>). У БДПУ є низка анкет, спрямованих на обговорення якості ОП та якості освітнього процесу в ЗВО (<https://bdpu.org.ua/questionnaire-ffv/>). Результати останнього анкетування роботодавців щодо вдосконалення ОП обговорено на засіданні кафедри (протокол № 5 від 23.12.2020). ЕГ відзначає, що участь представників різних груп стейкхолдерів у процесі перегляду та модернізації ОП відбувається шляхом їх активної діяльності у складі робочої групи, робочих зустрічей, розширених засідань кафедри, анкетування, рецензування.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Під час запровадження ОП та формулювання цілей, ЗК і ФК, ПРН, ОК ураховано тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, галузевий і регіональний контекст, передусім щодо нестачі в регіоні вчителів біології та основ здоров'я, а також з огляду на дані Департаменту соціального захисту населення Запорізької облдержадміністрації щодо проживання у Запорізькій області 6,7 тис. дітей з інвалідністю. Зважаючи на цей регіональний аспект, складові ОП щодо інклюзивної освіти (ФК 4, ФК 14, ФК 16 та ПРН 3, ПРН 19) та фізичної реабілітації (ФК 3, ФК 13, ФК 14, ФК 15 та ПРН 16, ПРН 17, ПРН 18) справді є актуальними, а вчителі з таким набором ФК будуть затребувані на ринку праці. У відомостях самооцінювання зазначено та підтверджено під час зустрічі ЕГ з академічним персоналом (Н. Пшенична), здобувачами (Н. Бородавка, Г. Писковець) та роботодавцями (М. Міщенко, О. Онищенко, В. Опара, В. Греб) (доказом є відеозапис з відповідними фокус-групами), що в регіоні бракує вчителів за цією спеціальністю та які б володіли інклюзивною компетентністю. Здобувачі наголосили на необхідності для їхньої професійної діяльності такої складової, як фізична реабілітація (Г. Писковець, Ю. Саричева). В умовах дефіциту таких учителів, на роботу беруть здобувачів за цією ОП. О. Онищенко, директорка Бердянської ЗОШ № 3, зазначила, що в них працює здобувач з курсу за цією ОП. Н. Бородавка, здобувачка 2 курсу заочної форми навчання, також наголосила, що саме таке поєднання допомогло їй працевлаштуватися за цією спеціальністю (доказом є відеозапис 2 зустрічі ЕГ зі здобувачами). На відкритій зустрічі була присутня В. Корвегіна, мати здобувачки за цією ОП (О. Корвегіної), яка розповіла про актуальність цієї ОП та причини, чому ними було обрано ЗВО і саме цю ОП для здобування вищої освіти донькою (доказом є відеозапис відкритої зустрічі). Зустріч з гарантом засвідчила (доказом є відеозапис зустрічі ЕГ з гарантом), що під час формулювання ЗК було проаналізовано стандарти та програми Чехії, Австралії,

Польщі та внесено в ОП ЗК 3. Також урахувався досвід аналогічних вітчизняних ОП, що зазначено у відомостях самооцінювання та підтверджено ЕГ під час зустрічі з гарантом ОП; на відкритій зустрічі – О. Хоменко (доц. к-ри біохімії та фізіології ДНУ ім. О. Гончара) та М. Козак (доц. к-ри біології та методики викладання КПНУ ім. І. Огієнка), є доказ робочої зустрічі ф-ту фізичної культури спорту та здоров'я людини БДПУ з природничим ф-том КПНУ ім. І. Огієнка (<http://surl.li/ntgl>). О. Хоменко наголосила на доцільності формування в майбутніх учителів навичок роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (ФК 16.) і звернула увагу на постійне обговорення окремих ОК (ОК 19 і 28). М. Козак зауважив, що поєднання фізичної реабілітації, інклюзивної освіти з професією вчителя біології та основ здоров'я надасть більше можливостей таким фахівцям працевлаштуватися на теренах нашої держави, а також дасть змогу краще розуміти дітей з особливими потребами, ефективніше організовувати для них освітнє середовище.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю відсутній. Зустріч із гарантом засвідчила (доказом є відеозапис організаційної зустрічі ЕГ з гарантом ОП), що під час формулювання ПРН ОП враховано вимоги Національної рамки кваліфікацій. Аналіз відомостей самооцінювання, змісту ОП та вимог Національної рамки кваліфікацій за 7 кваліфікаційним рівнем освіти (згідно зі змінами від 02.07.2020 р. - шостим рівнем) засвідчив, що програмні результати навчання загалом відповідають вимогам НРК у дескрипторах знань, умінь/навичок, комунікації та відповідальності й автономії. На думку членів ЕГ, вимогам НРК до комунікації, крім зазначених у відомостях самооцінювання ПРН 8 та ПРН 20, також відповідають ПРН 3, ПРН 6, ПРН 9; дескриптору НРК «Відповідальність і автономія» у ОПП, крім зазначених у відомостях самооцінювання ПРН 6 і ПРН 21, відповідають ПРН 3, ПРН 4, ПРН 8, ПРН 12, ПРН 14, ПРН 16, ПРН 18, ПРН 19 та ПРН 24. ЕГ встановила, що в ОП зазначено 6 рівень, хоч станом на 25.06.2020 року, коли була затверджена ця ОП, бакалаврському рівню вищої освіти відповідав 7 рівень НРК.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Відповідність цілей ОП стратегії та місії ЗВО. Актуальність ОП, яка полягає в тому, що вона дає можливість підготувати вчителів, здатних викладати біологію та основи здоров'я, зокрема в умовах інклюзивної освіти. Спрямованість освітньої програми на регіональний контекст, що передбачає врахування потреб і особливостей регіону, оскільки в цьому регіоні є дефіцит учителів біології та основ здоров'я. Актуальність поєднання фізичної реабілітації з біологією та здоров'ям людини підтверджена усіма фокус-групами. Активне залучення до перегляду та оновлення ОП всіх груп стейкхолдерів різними шляхами (шляхом їх активної діяльності у складі робочої групи, робочих зустрічей, розширених засідань кафедри, анкетування, рецензування). Функціонування ради роботодавців, яка активно залучена до перегляду та оновлення ОП. Застосування різних видів анкет щодо оцінювання якості освітнього процесу. Орієнтація ОП на Концепцію Нової української школи та врахування вимог щодо організації інклюзивної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Під час перегляду ОП здобувачі освіти, роботодавці, академічна спільнота більше висловлюють пропозицій щодо внесення змін до змісту та структури освітніх компонент ОП і в меншій мірі беруть участь у формулюванні програмних результатів навчання ОП. Рекомендація ЕГ: під час перегляду та оновлення ОП активніше залучати стейкхолдерів до обговорення та формулювання програмних результатів навчання ОП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Зважаючи на сильні сторони ОП: актуальну спрямованість на регіональний контекст та врахування тенденцій розвитку спеціальності, оскільки дає змогу підготувати учителів, спроможних викладати споріднені дисципліни: біологію та основи здоров'я, а також здатних до забезпечення функціонування інклюзивного освітнього середовища,

в т.ч. фізичної реабілітації; регулярний перегляд та оновлення ОП з залученням представників здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти та інших стейкхолдерів (безпосередня участь у складі робочої групи; під час робочих зустрічей, розширених засідань кафедри, шляхом урахування результатів анкетування, рецензування), та слабку сторону – необхідність посилення участі стейкхолдерів саме в формулюванні програмних результатів навчання ОП, ЕГ вважає, що ОП та освітня діяльність за цією програмою в цілому відповідають Критерію 1 на рівні В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС, що в цілому відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, зокрема статті 5 п. 4. Закону України «Про вищу освіту». Обсяг обов'язкових освітніх компонент у цій ОП складає 180 кредитів ЄКТС, це відповідно 75% від загального обсягу кредитів. Обсяг, що відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти (вибіркові ОК) складає 60 кредитів ЄКТС, що відповідно становить 25%. Отже, в ОП також дотримано і вимоги щодо співвідношення обов'язкових та вибіркових освітніх компонент.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП оприлюднено на сайті ЗВО (<https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/osvitni-prohamy/>). Зміст ОП загалом має чітку структуру. Обов'язкові ОК пов'язані між собою певною логікою і змістом та утворюють взаємопов'язану, структуровану систему, яка дає змогу здобувачам досягти заявлених у ОП цілей та ПРН на достатньому рівні. Так, згідно зі структурно-логічною схемою ОП, спочатку вивчається ОК 07 «Психологія» (2 семестр), потім у 3 семестрі ОК 08 «Педагогіка», а далі протягом 4-6 семестрів ОК 10 «Методика навчання біології» і 5-6 семестрів ОК 11 «Методика навчання основ здоров'я». Разом із тим, на думку ЕГ, ОК 09 «Інклюзивна освіта» доцільніше було б із 7 семестру перенести раніше, щоб його вивчення дало змогу в змісті ОК 10 та 11 враховувати різні аспекти інклюзивної освіти, а також до проходження виробничих практик. Однак відповідно до слів гаранта (доказом є відео зустрічі ЕГ з гарантом ОП), основну увагу щодо інклюзивної освіти та фізичної реабілітації планується зосередити саме під час проходження виробничої практики в 7 семестрі, коли бази практик будуть підбиратися з урахуванням саме цих аспектів підготовки здобувачів. Практика в 7 семестрі запроваджена з метою формування у здобувачів умінь і навичок організовувати освітній процес з біології та основ здоров'я з урахуванням психофізіологічних особливостей учнів, здоров'язбережувальних технологій, оскільки цій практиці передуватиме вивчення не лише фахових дисциплін, а й більш спеціалізованих ОК, як-от: ОК 09 «Інклюзивна освіта», ОК 12 «Теорія та методика фізичної реабілітації», ОК 31 «Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей», ОК 32 «Психологічний супровід в реабілітації з основами психофізіології», ОК 33 «Здоров'язбережувальні педагогічні технології». Також згідно з ОП спочатку вивчаються ОК 13 «Ботаніка» (1 семестр) та ОК 17 «Зоологія» (2 семестр), а вже в 4 семестрі ОК 22 «Біологічне різноманіття». Спочатку вивчаються ОК 14 «Хімія» та ОК 16 «Анатомія і фізіологія людини», а потім ОК 18 «Біохімія», ОК 20 «Генетика». Вивчення ОК 16, як більш загального, передуватиме ОК 19 «Вікова анатомія та фізіологія», ОК 28 «Фізіологія вищої нервової діяльності з основами патології». ОК 26 «Основи наукових досліджень» передуватиме написанню здобувачами курсових робіт. Аналіз ОП та навчального плану довів, що частка освітніх компонентів циклу загальної підготовки становить 12% (22 кредити), циклу професійної підготовки – 71% (128 кредитів) та професійно-практичної підготовки – 17% (30 кредитів) від загального обсягу обов'язкових компонент. Аналіз силабусів та робочих навчальних програм обов'язкових освітніх компонентів циклу професійної підготовки відповідно до Матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП ставить під сумнів можливість формування фахової компетентності ФК 7 на високому рівні. ЕГ вважає за доцільне в ОП посилити біологічну складову освітніх компонент такими, як цитологія, гістологія, мікробіологія, вірусологія, молекулярна біологія.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми в цілому відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності й дозволяє забезпечити підготовку сучасного вчителя біології та основ здоров'я. Для формування задекларованих в ОП фахових компетентностей, які відповідають предметній області ОП «Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація», визначено відповідні обов'язкові освітні компоненти, котрі передбачають як теоретичну, так і практичну підготовку. В межах складової «Здоров'я людини» та підготовки вчителя основ здоров'я ОП посилена достатньою кількістю ОК. ЕГ вважає, що біологічна складова ОП потребує посилення. Щодо складової «Фізична реабілітація», то ЕГ відзначає, що їй відповідають як окремі освітні компоненти (ОК 12; ОК 31, ОК 32), так і інтегровані з біологією та здоров'ям

людини обов'язкові ОК циклу професійної підготовки. ЕГ також відзначає, що ОП передбачено 30 кредитів ЄКТС на практики, з яких 3 кредити відведено на навчальну польову практику та 27 кредитів відповідно на виробничі практики. ОП також передбачено виконання двох курсових робіт з ОК «Методика навчання біології» та «Теорія та методика фізичної реабілітації». На думку ЕГ, планування курсових робіт із конкретних ОК обмежує здобувачів освіти у виборі напряму науково-дослідної діяльності. Зокрема, курсова робота методичного напряму передбачена лише з «Методики навчання біології», таким чином виключаючи можливість вибору тем з «Методики навчання основ здоров'я».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У відомостях самооцінювання зазначено, що «індивідуальна освітня траєкторія формується з урахуванням індивідуальних потреб та освітньо-професійних інтересів здобувача вищої освіти». ЕГ відзначає, що інструментами формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів за даною ОП є вибіркові дисципліни, тематика курсових робіт, вибір баз практик. ЕГ констатує, що в ОП дотриманий відсоток індивідуального вибору здобувачами ОК у обсязі, передбаченому законодавством, що становить 25% (60 кредитів ЄКТС). В ОП передбачено 16 вибіркових компонентів, починаючи з 2 курсу. У ЗВО основним документом, який регулює порядок та механізми формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, є Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ (п.11.4.7) (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2021/01/OOP_BSPU_2020.pdf). Перелік дисциплін вільного вибору разом із анотаціями дисциплін оприлюднено на сайті ЗВО за посиланням: https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/DVV-2021-2022-bakalavr_1.pdf Усі учасники освітнього процесу в ЗВО ознайомлені з механізмом вибору освітніх компонент здобувачами, що було підтверджено під час зустрічей ЕГ з різними фокус-групами. До забезпечення процесу обрання здобувачами вибіркових дисциплін залучені органи студентського самоврядування (доказом є відеозапис зустрічей відповідних фокус-груп). На основі аналізу відомостей самооцінювання, відповідних документів ЗВО, думок здобувачів (А. Бистрова, О. Барішнікова) та представників студентського самоврядування (Я. Горбань, М. Оверченко), ЕГ констатує наявність чіткої та зрозумілої процедури вибору навчальних дисциплін. Зустріч зі здобувачами освіти (Г. Писковец) та керівником практики на ОП (С. Кара) засвідчила (доказом є відеозапис зустрічей відповідних фокус-груп) можливість вільного вибору здобувачами освіти баз практик, однак бази практики необхідно попередньо узгодити з керівниками практики.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП має потужну практичну підготовку в обсязі 30 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам «Концепції розвитку педагогічної освіти» (п. 2.5.). ОП та навчальним планом передбачені «Навчальна польова практика» (3 кредити) та три «Виробничі практики» у 5, 6 та 7 семестрах (27 кредитів), спрямовані на формування професійної компетентності вчителя. Організація, проведення та звітування про результати практик відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ» (<http://surl.li/nzab>) та «Положення про проведення практики студентів БДПУ» (<http://surl.li/oapp>). ЕГ відзначає, що на офіційному сайті ЗВО оприлюднено програми практик (<https://bdpu.org.ua/navchalni-prohramy-kafedra-biologii-zdorov-ia-liudyny-ta-fizychnoi-reabilitatsii-1-kurs-orr/>): 1. Навчальна польова практика в 4 семестрі (3 кредити) 2. Виробнича практика в 5 семестрі (6 кредитів). 3. Виробнича практика в 6 семестрі (12 кредитів). 4. Виробнича практика в 7 семестрі (9 кредитів). ЕГ на основі аналізу ОП, навчального плану та програм практик засвідчила, що окремі положення щодо практик потребують уточнення, зокрема назви виробничої практики в різних семестрах відповідно до їх змісту (додати термін «педагогічна»). Також уточнення в навчальному плані потребують терміни проведення виробничих практик. Так, у 6 та 7 семестрах вони збігаються з періодом канікул у ЗЗСО. С. Кара щодо графіку виробничих практик у навчальному плані дала пояснення, що вони під час виробничої практики в 6 семестрі врахували цей збіг, тому графік у 6 семестрі було скориговано (доказом є відеозапис зустрічі з гарантом). Обсяг і програми практик та відгуки здобувачів засвідчують достатній рівень теоретичної та практичної підготовки, яка дає змогу під час практики здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності вчителя біології та основ здоров'я. Навчальна польова практика в 4 семестрі дає можливість сформувати у здобувачів ФК 6-9. Програма практики передбачає вивчення видового складу флори та фауни в різних екосистемах з метою формування навичок проведення спостережень і досліджень, ідентифікації видів рослин і тварин, вмінь інтерпретувати результати. Виробничі практики у 5-6 семестрах за своєю суттю є педагогічними, що дозволяє поглибити теоретичну та практичну підготовку майбутніх учителів, закріпити набуті та сформувати нові вміння і навички педагогічної діяльності, забезпечити формування ФК 1-3, ФК 5-7, ФК 11, ФК 12, ФК 16, ФК 18. Якщо практика в 5 семестрі передбачає ознайомлення здобувачів із організацією освітнього процесу в ЗЗСО, то практики в 6 та 7 семестрах передбачають вдосконалення вмінь і навичок організації та здійснення педагогічної діяльності. Разом із тим, практичну підготовку забезпечують такі освітні компоненти: ОК 10 «Методика навчання біології» (50 год. практичних) та ОК 11 «Методика навчання основ здоров'я» (30 год. практичних).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП передбачає формування у здобувачів вищої освіти соціальних навичок, які є важливими як у повсякденному житті, так і у професійній діяльності вчителя. Набуття soft skills насамперед забезпечується обов'язковими освітніми компонентами циклів загальної та професійної підготовки, під час проходження практик, а також поглиблюються вибірконими компонентами. Так, ОК 03 «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та ОК 02 «Іноземна мова» надають можливості здобувачам спілкуватися державною та іноземною мовами, забезпечують здатність до комунікації, розвитку міжособистісних навичок, креативності, можливості працювати в команді; ОК 04 «Філософія» забезпечує розвиток у здобувачів здатності до абстрактного мислення, гнучкості мислення, аналізу, синтезу і узагальнення інформації, здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів); ОК 05 «Сучасні інформаційні технології» надають здобувачам можливості використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології; ОК 01 «Історія України» та ОК 06 «Історія української культури» забезпечують здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства. ОК циклу професійної підготовки (ОК 7-11, ОК 34-37) забезпечують формування наукового світогляду, розвиток професіоналізму, відповідальності, автономності, вміння планувати і управляти часом, здатності до самомотивації та саморозвитку, креативності тощо. Удосконаленню соціальних навичок здобувачів сприяє участь їх у роботі студентського самоврядування, виховних заходах, науково-практичних конференціях тощо.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На момент затвердження оновленої ОП «Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація» в 2020 році професійний стандарт був відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвідношення обсягу окремих ОК із фактичним навантаженням здобувачів регламентується згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в БДПУ» (<http://surl.li/nzab>). Відповідно до Положення (п.5.2.6.) максимальне аудиторне тижневе навантаження здобувачів ОС Бакалавр за очною формою навчання не повинно перевищувати 30 год. Обсяг часу, відведений для самостійної роботи (п. 4.3.), фіксується в робочому навчальному плані та становить для здобувачів ОС Бакалавр денної форми навчання 50-70%. На ОК 08 відведено 6 кредитів (180 год.), із них на аудиторні заняття – 60 год., що становить 33,3%. У навчальному плані при загальному обсязі навчального навантаження 7200 год. загальне аудиторне навантаження складає 2110 год. (29,3%), а самостійна робота – 5090 год. (70,7%). Аудиторне навантаження на обов'язкові ОК – 1510 год. (33,5%), на вибіркові ОК – 600 год. (33,3%), на практичну підготовку – 900 год. ЕГ констатує, що в ОК перевага надається теоретичній (лекціям), а не практичній підготовці. Серед аудиторних занять співвідношення лекційних та практичних/лабораторних становить 50:50 в ОК 05, 07, 08, 10, 13, 16, 17, 19, 20, 23-25, 28, 29, 31; в ОК 01, 03, 04, 06, 09, 18, 26, 30, 32, 33 переважають лекції (53,34%), в ОК 12, 14, 15, 21, 22 теоретична підготовка складає 52%. В ОК 11 «Методика навчання основ здоров'я» це співвідношення 57:43. ЕГ вважає, що це недоречно, оскільки ОК 11 практичного спрямування. Навчальний план передбачає відвідування здобувачами факультативів: «Фізичне виховання» та «Культура української мови». Як зазначила С. Хатунцева, факультативи є вільним вибором здобувачів, а підсумкове оцінювання з них не проводиться. С. Кара додала, що здобувачі за ОП часто обирають факультативи «Лікувальна фізична культура» та «Фітнес» (доказом є відео 2 зустрічі ЕГ з академ. персоналом). Суперечливі дані надані НПП щодо «Фізичного виховання»: факультатив чи позакредитна дисципліна (В. Осіпов, С. Хатунцева). Ситуацію ЕГ прояснив голова студради ЗВО М. Оверченко, який розповів, що перші два курси «Фізичне виховання» є позакредитною дисципліною, а вже на 3-4 курсі - факультативом (доказом є відео зустрічі ЕГ з представниками студ.самоврядування). Цю інформацію ЕГ підтвердила начальник навч. відділу О. Шубіна, яка зазначила, що згідно з листом МОН України № 1/9-126 від 13.03.2015 р. та за рішенням методичної та вченої рад БДПУ з 2015 р. «Фізичне виховання» є позакредитною дисципліною (доказом є відео зустрічі ЕГ з адмін.персоналом). В. Осіпов, М. Оверченко, О. Шубіна наголосили, що здобувачі мають право обирати форму проведення «Фізичного виховання»: відвідувати секції, заняття за розкладом, спецмедгрупа. Форма звітності: атестовано / не атестовано. О. Шубіна обґрунтувала важливість факультативу «Культура української мови» для регіону та наголосила, що він вивчається здобувачами 1 курсу, а основні питання факультативу входять як складова до ОК 03. ЕГ акцентує, що впровадження факультативів у навчальні плани збільшує тижневе навчальне навантаження.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за дуальною формою навчання не здійснюється. Проте, як зазначила перший проректор О. Гуренко, задуми щодо організації дуальної форми навчання у них є, і це питання зараз активно обговорюється (доказом є відеозапис зустрічі ЕГ з керівником та менеджментом ЗВО).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Чіткий і зрозумілий механізм вибору вибірових освітніх компонентів, участь у цьому процесі здобувачів та студради. У змісті ОП значна увага приділяється проблемам інклюзивної освіти, що не зустрічається на сьогодні на аналогічних ОП в інших ЗВО України. Наявність Компетентнісного центру інклюзивної освіти, який дає змогу набувати фахових компетентностей за ОП. Спрямованість освітніх компонентів ОП на формування у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до заявленої кваліфікації: «Вчитель біології та основ здоров'я». Практична підготовка за ОП має обсяг 30 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам «Концепції розвитку педагогічної освіти» (п. 2.5).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

ЕГ рекомендує: 1. Узгодити назви виробничих практик відповідно до їх завдань та змістового наповнення. Зокрема, додати термін «педагогічна» (Виробнича педагогічна практика). 2. Проаналізувати співвідношення освітніх компонент ОП та скорегувати їх зі шкільними курсами «Біологія» та «Основи здоров'я». Посилити змістове наповнення окремих освітніх компонент ОП щодо забезпечення формування біологічної складової (молекулярна біологія, цитологія, гістологія, мікробіологія, вірусологія тощо). 3. Курсові роботи винести окремим освітнім компонентом, надавши здобувачам можливість обирати не лише тему роботи та наукового керівника, а й навчальну дисципліну, з якої вона виконується. Наприклад, курсова робота в 6 семестрі може бути не лише з «Методики навчання біології», з якої вона передбачена, а й з «Методики навчання основ здоров'я». 4. Розглянути можливість формування загальноуніверситетських груп для вивчення вибірових дисциплін. 5. Переглянути доцільність включення факультативів у навчальні плани, оскільки це впливає на тижневе навчальне навантаження здобувачів. 6. Посилити практичну складову освітніх компонент.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зважаючи на сильні сторони ОП: обсяг ОП та окремих ОК відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності, в т.ч. приділяється значна увага інклюзивній освіті; ОП має чітку та логічну структуру; практичну підготовку (30 кредитів ЄКТС), а також те, що здобувачі мають змогу формувати індивідуальну освітню траєкторію, зважаючи на широкий спектр вибірових компонентів та чіткий і зрозумілий механізм їх обрання, можливість вибору баз практик, тем курсових робіт та їх керівників, факультативів, спортивних секцій тощо, та слабку сторону – необхідність посилення біологічної складової ОП та практичної складової ОК, ЕГ вважає, що ОП та освітня діяльність за цією програмою в сукупності дозволяють здобувачам вищої освіти за цією ОП набути професійних компетентностей, необхідних для подальшої діяльності вчителя біології та основ здоров'я, в т.ч. готового до роботи в умовах інклюзивного освітнього простору та в цілому відповідають Критерію 2 на рівні В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Проаналізувавши Правила прийому для здобуття вищої освіти у БДПУ в 2021 році на навчання за освітньою програмою та врахувавши думки здобувачів освіти, висловлені під час зустрічей, ЕГ дійшла висновку, що вони є чіткими, зрозумілими та не містять дискримінаційних положень. Зокрема, під час зустрічі ЕГ зі здобувачами (доказом є відео зустрічі ЕГ зі здобувачами) А. Рубан, О. Кірічева, А. Бистрова зазначили, що правила прийому на навчання є зрозумілими, а вся інформація, що стосується вступної кампанії, висвітлена на офіційному сайті у вільному доступі. Правила оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО: <https://bdpu.org.ua/entry-rules/>

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому для здобуття вищої освіти у БДПУ в 2021 році на навчання за освітньою програмою враховують особливості ОП «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація)». У додатку 4 до Правил (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/Dodatok-4.pdf>) визначено перелік конкурсних предметів для вступу за освітнім ступенем бакалавр на основі повної загальної середньої освіти (вступних іспитів, творчих конкурсів) та вагові коефіцієнти предметів сертифікату ЗНО і документа про загальну середню освіту, а також указано мінімальний конкурсний бал для участі у конкурсі на місця державного замовлення. Так, ваговий коефіцієнт сертифікату ЗНО з української мови становить 0,4; з біології - 0,3, а третій предмет запропоновано на вибір: історія України або математика, або іноземна мова, або географія, або фізика, або хімія з коефіцієнтом 0,2. Ваговий коефіцієнт документа про загальну середню освіту - 0,1. Правилами прийому на ОП передбачено бюджетну і небюджетну конкурсну пропозиції. Для участі у конкурсі на місця державного замовлення мінімальний конкурсний бал має бути 125,000, а мінімальний конкурсний бал для участі у конкурсі на місця за кошти фізичних та/або юридичних осіб - 100,000. Правилами прийому на ОП також передбачено небюджетну конкурсну пропозицію для вступу за освітнім ступенем бакалавр на основі ОКР молодшого спеціаліста на 2 курс. У додатку 2 до Правил (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/Dodatok-2-4.pdf>) визначено перелік вступних випробувань для прийому на навчання на другий курс осіб, які здобули ОКР молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра для здобуття освітнього ступеня бакалавра. Правилами передбачено врахування сертифікату ЗНО з української мови з коефіцієнтом 0,25; з біології або історії України, або математики, або іноземної мови, або географії, або фізики, або хімії з коефіцієнтом 0,25 та комплексний іспит за фахом підготовки з коефіцієнтом 0,5. У додатку 7 до Правил (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/Dodatok-7-2.pdf>) для вступу на ступінь бакалавра за цією ОП, маючи іншу спеціальність, зазначено, що абітурієнти для вступу на 2 чи 3 курс повинні скласти «Комплексний іспит за фахом підготовки» та передбачено небюджетну конкурсну пропозицію. На сайті ЗВО оприлюднено програму вступних випробувань за посиланням: <https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/014.05-Serednia-osvita-Biologhiia-ta-zdorovia-liudyny-1.pdf>. Програма враховує особливості ОП, оскільки передбачає діагностику рівня компетентностей з огляду на особливості хімічного складу, структурної організації на різних рівнях та функціонування живих організмів, гігієну та здоров'язбереження, фізичну реабілітацію.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання у межах академічної співпраці із закладами вищої освіти (науковими установами) здійснюється на підставі пп.13.3. Положення про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf). ЕГ встановила, що в БДПУ є ще два документи, котрі регламентують академічну мобільність здобувачів вищої освіти: Положення «Про стажування студентів БДПУ на підприємствах, в установах та організаціях» (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Polozhennya-pro-stazhuvannya-studentiv.pdf>) та Положення «Про конкурсний відбір за проектами академічної мобільності в рамках програми ЕРАЗМУС+ (KA107)» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/Polozhennia_pro_konkurs_sayt.pdf). На думку ЕГ правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти є чіткими та зрозумілими. Підтвердження цьому ЕГ отримала на зустрічі зі здобувачами вищої освіти (доказом є відеозапис 2 експертної групи зі здобувачами вищої освіти). Зокрема, здобувачка Г. Писковець розповіла, що при вступі на ОП було перезараховано результати навчання з окремих освітніх компонентів, здобутих за іншою спеціальністю.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті (п. 8, п.п.8.2.) (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf) ЕГ вважає, що порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є чітким та зрозумілим. На цій ОП застосування зазначених правил не відбувалося.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, а вимоги до вступників ураховують особливості ОП. Правила прийому оприлюднені на веб-сайті ЗВО. Положення, що

стосуються реалізації права на академічну мобільність та визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, є чіткими і зрозумілими та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

На думку ЕГ, варто більше уваги приділити популяризації неформальної освіти серед здобувачів за цією ОП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

На думку ЕГ, ОП та освітня діяльність за нею відповідають визначеному Критерію 3 на рівні В, беручи до уваги наявність у БДПУ чітких та зрозумілих правил прийому на навчання у цілому і в т.ч. за цією ОП, оприлюднених на офіційному веб-сайті ЗВО, відсутність у правилах прийому дискримінаційних положень, наявність у ЗВО чітких і зрозумілих положень щодо реалізації права на академічну мобільність та визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, оприлюднених на офіційному веб-сайті ЗВО, однак ЕГ вважає слабкою стороною недостатню популяризацію неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

У Положенні про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf) зазначено, що “організація освітнього процесу ґрунтується на засадах автономності Університету у визначенні форм освітнього процесу та форм і методів навчання” (п. 1.5). Основними формами організації навчання є “лекція, семінарське заняття, практичне заняття, лабораторне заняття, індивідуальне навчальне заняття, консультація, факультатив” (п. 4.2). Аналіз таблиці з відомостей про самооцінювання, програм і силабусів дисциплін дає підстави зробити висновок, що на заняттях використовують як традиційні, так і інноваційні методи та технології навчання. У ході бесід з фокус-групами підтверджено використання викладачами таких інноваційних методів і технологій навчання, як “перевернуте навчання”, гейміфікація, “мозковий штурм”, проєктна технологія, технологія навчання як дослідження, створення ситуацій пізнавальної новизни, розв’язування професійно-зорієнтованих ситуацій та ін. Активно впроваджуються інформаційно-комунікаційні технології навчання, створення опорного мультимедіа-конспекту, зйомка відеоматеріалів, що особливо актуально в умовах дистанційного навчання. ЕГ констатує, що наведені форми та методи навчання сприяють досягненню цілей та програмних результатів навчання ОП. Під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти ЕГ встановила, що вони задоволені методами і формами навчання, які використовують викладачі на ОП. Про задоволеність здобувачів також свідчать результати моніторингу якості освіти (<https://bdpu.org.ua/sektor-iaкости-osvity/results-monitoring-quality-education/rezultaty-2020-2021/>), зокрема анкетування “Дисципліна очима студентів”, “Використання дистанційного навчання” та ін. Академічна свобода викладачів полягає у можливості застосування різноманітних методів і технологій навчання, створенні авторських програм, виборі ЗВО для підвищення кваліфікації та стажування. Академічна свобода здобувачів вищої освіти полягає у виборі дисциплін, тематики курсових робіт, наукових досліджень, баз практики тощо.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час бесід з фокус-групами встановлено, що кожен викладач на першому занятті з дисципліни повідомляє інформацію щодо завдань, змісту та програмних результатів навчання, критеріїв оцінювання з окремих освітніх компонентів. Крім того, на сайті кафедри у вільному доступі розміщено програми та силабуси дисциплін (<https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/elearning-kaf-osnov-zdorovya/>). У них зазначено мету і завдання курсу, програмні компетентності та результати навчання, зміст курсу, рекомендовану літературу, методи навчання та систему оцінювання. Варто відзначити, що в силабусах дисциплін чітко описана політика курсу: 1) політика щодо дедлайнів та перескладання; 2) політика щодо дотримання академічної доброчесності; 3) політика щодо відвідування занять. Проте в програмах і силабусах відсутня тематика лабораторних і практичних занять та

завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. ЕГ рекомендує вказувати тематику цих робіт для підвищення ефективності організації освітнього процесу та можливості планування своєї навчальної діяльності здобувачами освіти. Навчально-методичні матеріали з дисциплін представлено на платформі MOODLE. Здобувачі мають змогу увійти під паролем та ґрунтовно ознайомитися з ними. Варто відзначити, що до кожної дисципліни розроблено критерії оцінювання, де вказано можливу кількість балів за кожен вид освітньої діяльності здобувачів та порядок оскарження результатів поточного і семестрового контролю (<https://edu.bdpu.org/>).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Заклад вищої освіти сприяє поєднанню навчання і наукових досліджень. Зокрема, на заняттях з біологічних дисциплін використовують технологію навчання як дослідження. Здобувачі за ОП (О.Корвегіна, Д.Цуканова, Є.Савін, Р.Сухарєв, Ю.Саричева, А.Бистрова, О.Баришнікова, А.Гатілов) беруть участь у наукових конференціях в Україні та за кордоном (Німеччина, Іспанія, Японія). О.Баришнікова, Е.Онат, Р.Сухарєв, Б.Тесленко, В.Гнатюк брали участь у круглому столі, присвяченому Всесвітньому дню водних ресурсів 2021 з міжнародною участю на тему: «Цінність води» (сертифікати участі надано на запит ЕГ). Здобувачі ОП вивчають на 2 курсі дисципліну «Основи наукових досліджень», опановуючи яку вчаться виконувати експериментальні дослідження, інтерпретувати їх результати, писати наукові праці, працювати над курсовими роботами тощо (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/OK26-Osnovy-naukovykh-doslidzhen-1.pdf>). Науково-педагогічні працівники впроваджують результати власних наукових досліджень в освітній процес. Зокрема, Н. Пшенична є вчителем-практиком і вдало поєднує власні наукові дослідження з методики навчання біології з практичним втіленням їх в освітній процес як в закладах загальної середньої освіти, так і в закладах вищої освіти.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Зміст ОК систематично переглядається та оновлюється. Під час бесіди з науково-педагогічними працівниками завідувачка кафедри Хатунцева С.М. зазначила, що зміст ОП обговорюють не рідше двох разів на рік за участю стейкхолдерів. Зміст ОК обговорювався з представниками академічної спільноти, зокрема з викладачами Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. Н.Пшенична зазначила, що зміст біологічних дисциплін був переглянутий і оновлений з огляду на те, щоб охопити всі питання шкільного курсу біології (дисципліни «Біотехнологія», «Еволюційне вчення», «Біологічне різноманіття», «Екологія»). І.Расторгуєва зазначила, що під час викладання дисципліни «Реабілітаційні технології при вадах розвитку у дітей» до змістового модуля 9 «Методика стимуляції мозочку», внесено вивчення програми Learning Breakthrough (Balametrics) (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/OK31-Reabilitatsiyni-tekhnologii-pri-vadakh-rozvytku-u-ditey.pdf>). Аналіз робочих програм дає підстави стверджувати, що викладачі користуються новою літературою та враховують нові наукові досягнення (є нові джерела літератури, зокрема за 2019 рік).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Згідно з п. 13.2 Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ розрізняють різні види академічної мобільності, зокрема внутрішню і міжнародну (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf). У Бердянському державному педагогічному університеті налагоджено співпрацю з 129 іноземними закладами вищої освіти, науковими організаціями та їх структурними підрозділами з 22 країн світу (<https://bdpu.org.ua/international-relations/vmz-mp/>). Відповідно до двостороннього договору з Поліським державним університетом (Республіка Білорусь) 12 - 14 вересня 2019 року проведено IV Міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні питання впливу довкілля, фізичного виховання та спорту на здоров'я студентської молоді» (<https://us.bdpu.org.ua/fizkul-turna-konferentsiia.html>), у якій взяли участь викладачі та здобувачі вищої освіти. В Університеті функціонує відділ міжнародних зв'язків. Координатором міжнародної діяльності є проф. І. Лиман, який під час зустрічей розповів про міжнародні проекти та участь в них університету (DAAD (Німеччина), «Інтернаціоналізація та інклюзивна освіта» (Чехія) та ін.). Так, С. Хатунцева брала участь у Міжнародному проекті «Євроінтеграція в освіті, науці і культурі» (Республіка Польща), пройшла науково-педагогічне стажування «Інноваційні технології в освіті» (3 грудня 2019 року - 9 липня 2020 року), опублікувала розділ колективної монографії «Інноваційні підходи до проблеми формування у майбутніх учителів готовності до здоров'язбережувальної діяльності в процесі викладання дисциплін природничого спрямування» в польському науковому видавництві, виступила на міжнародній конференції у Вищій технічній школі в Катовіце і на семінарі «Особливості організації навчального процесу в країнах ЄС» в Опольському університеті. У 2020 році в Любліні проходили стажування В.Гнатюк (Університет природничих наук) та С. Кара (Інститут науково-дослідний Люблінського науково-технологічного парку). Отже, ЕГ констатує, що викладачі кафедри беруть активну участь у міжнародних конференціях та семінарах, проходять стажування в закордонних ЗВО. Попри активну міжнародну співпрацю університету з багатьма ЗВО різних країн, здобувачі з цієї ОП ще не були залучені до програм міжнародної академічної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Викладачі активно застосовують інноваційні технології, особливо технології дистанційного навчання, оволоділи навичками самостійного створення власних відеоматеріалів. Науково-педагогічні працівники проходять міжнародне стажування, зокрема в межах Міжнародного проєкту «Євроінтеграція в освіті, науці і культурі» (Республіка Польща). У професійній діяльності НПП використовують власні наукові дослідження та сучасні дослідження інших науковців, постійно оновлюючи зміст ОК. НПП та здобувачі під їхнім керівництвом беруть участь у міжнародних конференціях та семінарах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Здобувачі вищої освіти за ОП не були залучені до програм міжнародної академічної мобільності. Рекомендації: Активніше залучати здобувачів за ОП до програм академічної мобільності як внутрішньої, так і міжнародної.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

З огляду на сильні сторони - використання інноваційних технологій, участь в міжнародному стажуванні, врахування у викладанні дисциплін найсучасніших наукових досягнень та зауваження - здобувачі за ОП не були залучені до програм академічної мобільності, що не є суттєвим, Критерій 4 оцінено на В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до п. 4.1 Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ до контрольних заходів належать іспити, заліки, диференційовані заліки, вхідні та підсумкові контрольні роботи, захист курсових і кваліфікаційних робіт тощо (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf). Контрольні заходи передбачають діагностичний (вхідний контроль, ректорські контрольні роботи), поточний (під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять) і підсумковий (семестровий контроль та атестацію здобувачів освіти) контроль (п. 4.5). Форми контролю та розподіл балів розглядають і затверджують на засіданнях кафедри. Графік освітнього процесу оприлюднено на сайті університету (<https://bdpu.org.ua/timetable-ffv/>). Як було вже сказано в підкритерії 4.2 цього звіту, кожен викладач на першому занятті з дисципліни презентує інформацію про критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Загальна інформація про систему оцінювання подана в програмах та силабусах дисциплін, які розміщені на сайті кафедри у вільному доступі (<https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/elearning-kaf-osnov-zdorovya/>). У силабусах дисциплін також зазначено порядок перескладання контрольних заходів. Проте деталізовані критерії оцінювання з кожної конкретної дисципліни розміщено в методичних рекомендаціях на платформі MOODLE. Вони є чіткими, зрозумілими, дають змогу встановити досягнення здобувачем результатів навчання для окремого освітнього компоненту. У критеріях наведено можливу кількість балів за кожен вид освітньої діяльності здобувачів та порядок оскарження результатів поточного і семестрового контролю (<https://edu.bdpu.org/>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарта вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта немає. В освітній програмі визначено таку форму атестації здобувачів, як комплексний атестаційний екзаме́н, який дає змогу об'єктивно оцінити програмні результати за ОП.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими. Критерії оцінювання доступні для студентів у системі MOODLE. Вимоги до контрольних заходів визначено також у Положенні про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/Kryterii_ocin_2020.pdf Об'єктивність контрольних заходів забезпечується однаковими умовами їх проведення (зміст контрольного заходу, його тривалість, обсяг завдань, критерії оцінювання, дедлайни, прозорість процедури перескладання). У п. 7.3. Положення про організацію освітнього процесу в БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf) описано процедуру повторного складання семестрового контролю: а) у випадку отримання незадовільних оцінок; б) у випадку порушення процедури оцінювання. Так, "повторне складання іспитів допускається не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз - викладачу, другий - комісії, яка створюється деканом факультету". Якщо створена за заявою здобувача освіти комісія виявить, що під час семестрового контролю були порушення, які вплинули на результат іспитів і не можуть бути усунені, ректор упродовж шести місяців може прийняти рішення щодо скасування результатів контролю і проведення повторного оцінювання. Проте конфліктних ситуацій щодо оцінювання за ОП не було зафіксовано.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

В ЗВО розроблено "Положення про академічну доброчесність у БДПУ" (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf) та Положення про виявлення та запобігання академічному плагиату у БДПУ (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/10/perevirka_Plahiat1.pdf). ЕГ відзначає, що в університеті належним чином організована робота щодо дотримання академічної доброчесності. Викладачі та органи студентського самоврядування працюють над формуванням академічної доброчесності в здобувачів, починаючи ще з першого курсу. Куратори на виховних годинах ознайомлюють з відповідними положеннями та інформують про заходи, спрямовані на запобігання академічного плагиату. Для перевірки кваліфікаційних робіт на текстові запозичення використовують сервіс Strikeplagiarism. Результати перевірки розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри. Проте ця програма є дороговартісною, тому курсові роботи перевіряють на безкоштовних сервісах Etxt Antiplagiat, Content-watch, Advengo Plagiatius. ЕГ констатує, що всі учасники освітнього процесу усвідомлюють відповідальність за дотримання академічної доброчесності. Це підтверджено під час зустрічей із здобувачами, представниками студентського самоврядування. Результати анкетування здобувачів "Дотримання академічної доброчесності в БДПУ" дають підстави стверджувати, що здобувачі знайомі з поняттями "академічна доброчесність" та "плагиат", ознайомлені з нормативними документами, які регулюють політику академічної доброчесності, знають, за допомогою якої програми відбувається перевірка робіт на плагиат. У ЗВО систематично проводяться заходи з популяризації академічної доброчесності: зустрічі з бібліотекарями (<https://us.bdpu.org.ua/akademichna-dobrochesnist-na-shliakhu-do-profesionalizmu.html>), круглі столи (<https://us.bdpu.org.ua/akademichna-dobrochesnist-vykhovuyet-sya-zmalku.html>), семінари, онлайн-конференції та ін. Зокрема, у листопаді 2020 р. на факультеті фізичної культури спорту та здоров'я людини за участю завідувача кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації, професора Хатунцевої С.М. та гаранта ОП Кари С.І. та здобувачів вищої освіти спеціальності за ОП відбулося обговорення особливостей процесу реалізації принципів і правил академічної доброчесності в освітньому середовищі БДПУ (<https://us.bdpu.org.ua/maybutni-vchyteli-biolohii-osnov-zdorov-ia-vchyteli-reabilitolohy-pro-akademichnu-dobrochesnist.html>).

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Чітка і прозора процедура контрольних заходів. Можливість оскаржити результати оцінювання. Перевірка кваліфікаційних робіт на текстові запозичення за допомогою сервісу Strikeplagiarism. Публічність інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У програмах і силабусах вказано лише загальна система оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Рекомендації: У програмах і силабусах дисциплін варто було б зазначити критерії оцінювання за кожним видом діяльності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

З огляду на сильні сторони (чітка і прозора процедура контрольних заходів, можливість оскаржити результати оцінювання, перевірка кваліфікаційних робіт на текстові запозичення за допомогою сервісу Strikeplagiarism, публічність інформації про контрольні заходи та критерії оцінювання) та несуттєві недоліки (у програмах і силабусах вказано лише загальна система оцінювання навчальних досягнень здобувачів) Критерій 5 оцінено на В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ констатує, що академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних відповідає дисциплінам, які вони викладають. У таблиці 2 відомостей про самооцінювання чітко вказано освіту, науково-педагогічну спеціальність і публікації викладачів. Варто відзначити, що більшість з викладачів - кандидати і доктори педагогічних наук, що відповідає спеціальності 014 Середня освіта. Так, С.І. Кара, яка забезпечує викладання дисципліни "Методика навчання біології", є кандидатом педагогічних наук, за фахом - учитель біології і хімії, має публікації щодо підготовки майбутнього вчителя. Гнатюк В.В. за фахом викладач біології, кандидат біологічних наук за спеціальністю 03.00.16 "Екологія", має публікації екологічного про Національний природний парк «Подільські Товтри», викладає "Екологію" та "Біологічне різноманіття". Книш С.І. за фахом учитель біології, валеології та основ екології, практичний психолог у закладах освіти, кандидат педагогічних наук, викладає дисципліну "Анатомія і фізіологія людини" і має відповідні публікації. Пшенична Н.С. за фахом учитель хімії, біології, основ екології, і безпеки життєдіяльності, кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 - теорія і методика навчання (хімія), викладає хімію і має відповідні наукові праці. Викладачі інших кафедр, які працюють на ОП, теж мають повну відповідність академічної та професійної кваліфікації. На погляд ЕГ, варто було б більше залучати вчителя-практика Н. Пшеничну до викладання навчальних дисциплін методичного спрямування.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір відбувається за процедурою, визначеною в Положенні «Про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників Бердянського державного педагогічного університету та укладення з ними трудових договорів (контрактів)» (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/08/polozhennia-konkurs-npp.pdf>). Під час бесіди з начальником відділу кадрів було підтверджено, що на сайті університету за місяць розміщується оголошення про конкурс на заміщення вакантної посади. Під час конкурсного відбору враховується академічна і професійна кваліфікація викладача. Відповідно до п. 1.4 Положення "вимоги до претендентів на науково-педагогічні посади визначаються конкурсною комісією Університету у кожному окремому випадку залежно від структурного підрозділу, спеціальності, спеціалізації, освітньої (освітньо-наукової, наукової) програми для забезпечення яких оголошується конкурсний відбір на науково-педагогічні посади". Згідно з п. 2.3 "кандидатури претендентів, допущених до участі у конкурсному відборі попередньо обговорюються на засіданні відповідної кафедри. Кафедрою може бути запропоновано претендентам прочитати пробні лекції, провести контрольні заняття тощо". Рішення кафедри має рекомендаційний характер, а остаточне рішення приймається конкурсною комісією шляхом відкритого голосування простою більшістю голосів. За словами начальника відділу кадрів, після проходження конкурсу ректор підписує з претендентом контракт на 1-3 роки, для завідувачів кафедр - на 5 років.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В Університеті ефективно функціонує Рада роботодавців, яка активно бере участь в перегляді та оновленні ОП. Так, 8 жовтня 2020 року відбулося засідання стейкхолдерів Бердянського державного педагогічного університету, на

якому були присутні директори закладів загальної середньої освіти: Володимир Греб (Бердянська СШ I-III ступенів № 16 з поглибленим вивченням іноземних мов) – голова Ради роботодавців, Максим Міщенко (ЗОШ I-III ступенів № 11 м. Бердянська), Олена Онищенко (ЗОШ I-III ступенів № 3 м. Бердянська), а також Вероніка Гребенщикова, директорка Комунальної установи «Центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів», Наталія Акентьєва, вчителька біології та основ здоров'я ЗОШ I-III ступенів № 11 м. Бердянська, викладачі кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації та здобувачі вищої освіти (<https://us.bdpu.org.ua/robocha-zustrich-steykholderiv-na-kafedri-biolohii-zdorov-ia-liudyiny-ta-fizychnoi-reabilitatsii-berdians-koho-derzhavnoho-pedahohichnoho-universytetu.html>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Університет активно залучає вчителів-практиків та експертів галузі до проведення аудиторних занять, гостьових лекцій, круглих столів, методичних семінарів. Учитель біології Н.Акентьєва провела навчально-методичні семінари «Шкільний кабінет біології», «Застосування засобів навчання на уроках біології». Учителі біології Л.Пилипенко, О.Волошиної, В. Корвегіної проводили майстер-клас (<https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/news-kaf-osnov-zdorovya/>). Крім того, проведено онлайн-лекції доцентами Маріупольського державного університету Т.Шаповаловою («Гігієна навколишнього середовища») та О.Мягченком («Розчини»), вчителькою біології Н. Акентьєвою («Професійний портрет сучасного вчителя біології»). Позитивним є те, що Н. Пшенична працює і доцентом кафедри біології, здоров'я людини і фізичної реабілітації, і вчителем біології та хімії. Це сприяє якісній підготовці майбутніх учителів до професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В Університеті функціонує Центр викладацької майстерності, який забезпечує підвищення кваліфікації викладачів. Керівник центру повідомила, що викладачі можуть обрати для вивчення окремий модуль чи цілий курс, після вивчення якого отримують сертифікат про підвищення кваліфікації. Наприклад, викладачі Університету проходять онлайн-курс «Інклюзія та інтернаціоналізація у середовищі вищої школи» у межах проекту «Зміни педагогічних факультетів та університетів у 21 столітті», організований Центром закордонної співпраці та Центром для допомоги студентам з особливими потребами Тепезіас (Teiresias Centre) Університету ім. Масарика (Чеська Республіка) (<https://us.bdpu.org.ua/inkliuziia-ta-internatsionalizatsiia-u-seredovishchi-vyshchoi-shkoli.html>). ЕГ підтверджує, що така система професійного розвитку і вдосконалення викладацької майстерності є ефективною і відповідає потребам та інтересам викладачів ОП, які можуть вільно обрати тему і обсяг курсу (модуля), що вивчатимуть.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО стимулює викладачів матеріально та морально. За словами головного бухгалтера, кожного квартала на премії виділяють біля 400-500 тисяч гривень. Упродовж 2018-2020 років премії за особливі досягнення отримали Осіпов В.М., Хатунцева С.М., Гнатюк В.В., Кара С.І. (відповідь на запит ЕГ). ЕГ констатує, що робота викладачів відзначається шляхом нагородження грамотами, подяками та нагрудними значками БДПУ. Детальна інформація про нагороди подана на сайті кафедри (<https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/composition-kaf-osnov-zdorovya/kara/>). Зокрема, Грамотою МОН України відзначені гарант ОП Кара С.І. (наказ № 465-к від 11.09.2019 р.), завідувач кафедри Хатунцева С.М. (наказ № 95-к від 06.05.2020), Гнатюк В.В. (наказ № 95-к від 06.05.2020 р.), Осіпов В.М. (наказ № 398-к від 28.09.2018 р.). Подяку МОН мають Салюк Б.А. (наказ 38-к від 30.01.2018 р.) та Алексєєва Г.М. (наказ 38-к від 30.01.2018 р.). Почесною грамотою ректора нагороджені Хатунцева С.М. (2019), Грамотою ректора - Пшенична Н.С. (2019), Крижко О.А. (2019). Пшенична Н.С. має Почесну грамоту Департаменту освіти і науки Запорізької облдержадміністрації (наказ Департаменту від 12.04.2019 № 257). Нагрудними значками БДПУ нагороджено Гнатюк В.В., Хатунцева С.М., Константінова В.М. У п.2 Додатку 6 Колективного договору між роботодавцем та первинною профспілковою організацією БДПУ (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/Колективний-договір.pdf>) зазначено, що для стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічних працівників передбачено премії. ЕГ підтверджує, що у ЗВО налагоджена система морального і матеріального стимулювання викладачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Потужний кадровий склад науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання дисциплін за ОП. Функціонування Ради роботодавців, активне залучення роботодавців до перегляду та оновлення ОП. Тісна співпраця з учителями-практиками, проведення навчально-методичних семінарів, майстер-класів, онлайн-лекцій. Створення Центру викладацької майстерності, який забезпечує підвищення кваліфікації викладачів БДПУ та інших ЗВО.

Налагоджена система морального і матеріального стимулювання НПП за особливі досягнення, зокрема Нагрудним значком “БДПУ”.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ констатує, що слабких сторін за Критерієм 6 не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Всі підкритерії Критерію 6 повністю відповідають вимогам, відзначаються інноваційністю (функціонування Центру викладацької майстерності, проходження міжнародних онлайн-курсів, нагородження викладачів Нагрудним значком “БДПУ”), що дає підстави оцінити на А.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ пересвідчилася, що у БДПУ існує сучасна бібліотека (Бібліотека БДПУ (bdpu.org), бібліотечний фонд навчальної та наукової літератури постійно оновлюється. Функціонує унікальний зал рідкісної та цінної книги (<https://library.bdpu.org/fond-ridkismoj-i-cinnouj-knugu/>). Створено електронний каталог (Е-каталог — Бібліотека БДПУ (bdpu.org), Репозитарії України (Репозитарії України — Бібліотека БДПУ (bdpu.org), різноманітні електронні ресурси. Бібліотечний фонд постійно оновлюється, забезпечує доступ до електронних освітніх ресурсів (<http://library.bdpu.org/elektronni-haluzevi-biblioteki/>). Здобувачі, академічний персонал підтверджують, що освітній процес забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою, яка представлена на паперових та електронних носіях. Здобувачі мають доступ до навчально-методичних матеріалів, НМКД, контрольних заходів, лабораторних і практичних через платформу Moodle, електронну пошту. Під час карантину здобувачам організоване навчання, протягом якого здобувачі отримували необхідні матеріали, консультації, заняття в онлайн форматі з використанням платформ Moodle, Zoom, Google classroom, електронної пошти, що забезпечило виконання навчального плану за даною ОП. Університет має спортивний і гімнастичний зали, працюють спортивні секції, є спортивний майданчик, дві актові зали, їдальня, буфети, два студентські гуртожитки (один з яких на реконструкції). При спілкуванні зі здобувачами та студентським самоврядуванням ЕГ встановила, що проблем і протиріч з організацією поселення і проживання у гуртожитку не виявлено. Забезпеченість гуртожитками студентів складає 100%. В БДПУ створено Компетентнісний центр інклюзивної освіти, Центр викладацької майстерності, Освітній центр «Донбас/Крим - Україна». Здобувачі зазначають, що мають доступ до обладнання, набувають компетентностей застосування сучасних освітніх технологій, які необхідні вчителю НУШ. Для забезпечення освітнього процесу за ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) використовуються кабінет анатомії та фізіології, кабінет біології, кабінет основ здоров'я, кабінет фізичної реабілітації, Компетентнісний центр інклюзивної освіти, кабінет інноваційних інформаційно-комп'ютерних технологій, лінгфонний кабінет. Експертна група зазначає широкий вибір баз педагогічної практик: школи, ліцеї. Враховуються побажання студентів щодо самостійного вибору бази практик. Експертна комісія рекомендує спрямувати збільшення матеріальної підтримки практичного вивчення біологічної складової, а саме створення і наповнення гербарію, використання власного ландшафтного парку як бази для практичного ознайомлення з рослинністю.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Опитування здобувачів, членів самоврядування, викладачів вказало на достатній рівень, доступність і безкоштовне користування фондами бібліотеки, мережею Internet на факультеті, відповідних кафедрах, бібліотеці. На офіційному сайті ЗВО <https://bdpu.org.ua> міститься повна інформація про заклад, структурні підрозділи, нормативно-правові документи та іншу інформацію необхідну для всіх учасників процесу. Здобувачі і викладачі можуть вільно користуватися Комп'ютерними класами Університету, на факультеті та кафедрі є комп'ютерний клас

з підключенням кожного комп'ютера до мережі Internet. На території ВНЗ, у гуртожитку є вільний WiFi. Таким чином, експертна група робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище регламентується нормативними документами, що розміщені за посиланням ([http://bdpu.org/safety\[1\]educational-institution/](http://bdpu.org/safety[1]educational-institution/)). Наразі йде наповнення сторінки матеріалами. Здобувачі мають безпечні і нешкідливі умови навчання і проживання. Здобувачі зазначили, що за необхідності їм надається психологічна підтримка на базі Навчальної психолого-консультативної лабораторії університету. Здобувачі активно приймають участь у тренінгах, заходах профілактичного напрямку, можуть звернутися індивідуально та анонімно за допомогою. Здобувачі с особливими потребами мають право і користуються спеціальним навчально-реабілітаційним супроводом та мають вільний доступ до інфраструктури (пандуси, спеціальні туалетні кімнати) <http://new.gnpu.edu.ua/uk/hurtozhytky.html>. Систематично проводиться інструктаж з безпеки життєдіяльності і охорони праці, матеріали по видам інструктажів та профілактичним заходам розміщені на сайті університету (Охорона праці та БЖД | БДПУ (bdpu.org.ua)). Заклад дотримується рекомендацій щодо запобігання розповсюдження COVID-19): при вході в корпуси і гуртожиток обов'язково проводиться температурний скринінг, наявні безконтактні дезінфікуючі засоби, баки для утилізації використаних ЗІЗ тощо. Спілкування із здобувачами, представниками студентського самоврядування виявило, що в БДПУ створено всі умови для розвитку творчих здібностей студентів, приділяється значна увага дозвіллю студентів, їх фізичному, соціальному здоров'ю. В ЗВО функціонує відділ виховної роботи (<https://bdpu.org.ua/upbringing-work/>). Здобувачі підтвердили, що активно беруть участь у волонтерській діяльності, різноманітних загальноуніверситетських та факультетських заходах. В ЗВО проводиться різноманітне анкетування здобувачів, НПП (<https://bdpu.org.ua/questionnaire-ffv/>) до якого залучені і здобувачі ОП, що дає змогу швидко виявляти недоліки в організації освітнього процесу, аналізувати пропозиції та побажання. Здобувачі зазначили, що на початку та в кінці вивчення освітніх компонент відбувається опитування щодо очікування та результатів після вивчення дисципліни, а також урахування наданих здобувачами рекомендацій щодо покращення якості освітнього процесу (<https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/anketuvanya/anketuvannia-opp-biologhiia-ta-zdorov-ia-liudyny-fizychna-reabilitatsiia/>). Здобувачі підтвердили, що в ЗВО реалізується право індивідуальної траєкторії навчання. У випадку суміщення навчання з роботою або в разі проблем із здоров'ям здобувачі мають право здійснювати навчання за індивідуальним графіком.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

На основі інтерв'ювання всіх фокус-груп, аналізу посилань сайту, аналізу нормативних документів БДПУ експертна група встановила, що підтримка здобувачів за даною ОП є зручною, якісною та відповідає потребам. Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою забезпечується роботою ректорату, деканату, психологічної служби та викладачами випускової кафедри через всебічне анкетування здобувачів та НПП. Здобувачі зазначили про активну взаємодію з викладачами, кураторами, представниками деканату та іншими структурними підрозділами як особисто, так і віртуально. Здобувачі та НПП підтвердили активну участь в науково-дослідній роботі, підготовці проєктів, участі в олімпіадах, конкурсах наукових робіт, науково-практичних конференцій. О. Корвегіна - участь у III Міжнар. наук.-практ. конф. Мюнхен: Німеччина, 2020р. Д. Цуканова, К. Бабенко - CPN Publishing Group, Kyoto, Japan. 2020. Є. Савін - Всеукраїнська науково-практичної інтернет-конференція, Бердянськ, 2020. Ю. Саричева - II Міжнародна науково-практична (дистанційна) конференція, Вінниця, 2020р. О. Баришнікова - The 8 th International scientific and practical conference – Eurasian scientific congress (August 9-11, 2020). Перелік посилань на публікації надано на відповідь ЕГ. Сервісні підрозділи ЗВО зазначили, що університет діє інформаційно-обчислювальний центр у БДПУ (<http://bdpu.org/departments/ioc/>). Створена та функціонує відкрита група в Facebook кафедри (<https://www.facebook.com/groups/1655614071184555>) та університету; видається газета «Університетське слово» (<https://us.bdpu.org.ua>), де публікуються події та новини, пов'язані з життям. Достатній рівень забезпечення інформаційної, правової, психологічної та іншої допомоги реалізується через взаємодію із органами студентського самоврядування студентського самоврядування БДПУ (<https://bdpu.org.ua/student-government/>), профспілкового комітету (<https://bdpu.org.ua/trade-union/>). Спілкування з фокус-групами здобувачів і студентським самоврядування встановило, що служби університету реагують на звернення студентів. Фактів порушень, конфліктів, сексуальних домагань, булінгу, дискримінації, корупції не виявлено. На факультеті організована робота кураторів, старостату, студентського самоврядування. Регулярно проводяться різноманітні заходи. Здобувачі зазначили, що в університеті проводиться значна робота щодо інформування та сприяння майбутньому працевлаштуванню.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група встановила, що в БДПУ створені необхідні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою. В ЗВО створено та функціонує

Компетентнісний центр інклюзивної освіти (<https://bdpu.org.ua/tempus-4/kompetentnisnyy-tsentr-inkliuzyvnoi-osvity/>). На сторінці Компетентнісного центру розміщено Положення про компетентнісний центр інклюзивної освіти. Особи з особливими освітніми потребами, які навчаються в університеті, мають право на безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я. В ЗВО є пандуси для входу, в'їзду осіб з обмеженою рухливістю до корпусів, спеціально обладнані санвузли. Серед здобувачів за даною ОП випадків навчання здобувачів не було. В ЗВО такі випадки є, студентське самоврядування підтвердило достатній рівень задоволення освітніми умовами для даної групи здобувачів. Таким чином, експертна група робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Експертна група встановила, що здобувачі обізнані з тим, що розгляд звернень, скарг і заяв, що надходять до БДПУ, відбувається відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», Закону України «Про звернення громадян», Закону України «Про запобігання корупції», Статуту ПБДУ ([http://bdpu.org/wp\[1\]content/uploads/2018/03/Statut.pdf](http://bdpu.org/wp[1]content/uploads/2018/03/Statut.pdf)), Колективного договору між роботодавцем і Первинною профспілковою організацією БДПУ (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/Колективний-договір.pdf>), Правилами внутрішнього розпорядку для працівників БДПУ, закріпленими в колективному договорі. Розгляд звернень та скарг регулюється Положенням про політику попередження і боротьби із сексуальними домаганнями та дискримінацією у Бердянському державному педагогічному університеті» (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/Dyskrimin_BSPU_2020.pdf), , Антикорупційною програмою (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2019/11/Антикорупційна_програма_скан..pdf) Експертна група при опитуванні здобувачів та представників органів студентського самоврядування пересвідчилась в обізнаності здобувачів щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій. Здобувачі підтвердили роботу Навчально-психолого-консультативною лабораторією (<http://bdpu.org/faculties/fppom/structure-fppom/nrkl/>). Здобувачі підтвердили, що у БДПУ, на факультетах і кафедрах є «скринька довіри», розміщені телефони «гарячої лінії». Під час спілкування здобувачі вказують, що мають підтримку з боку органів студентського самоврядування, з ними постійно проводиться роз'яснювальна робота з приводу прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу, вони знають куди треба звертатися в разі виникнення подібних випадків. Здобувачі ознайомлені з положеннями та процедурою оскарження конфліктних ситуацій. У результаті співбесід встановлено, що скарг, пов'язаних з дискримінацією за будь-якою ознакою, сексуальним домаганням чи корупцією за даною ОП не надходило. У ЗВО затверджено план проведення навчання працівників БДПУ з вивчення положень антикорупційного законодавства на 2021 рік (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/Nakaz-pro-zatverdzhennia-planu-navchannia-z-pytan-zapobihannia-ta-vyjavlennia-koruptsii.pdf>) Таким чином, експертна група робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

У ЗВО є сучасна бібліотека, що представляє собою сучасний комплекс, який повністю задовольняє потреби учасників освітнього процесу, має потужні інтернет-ресурси. У БДПУ створено Компетентнісний центр інклюзивної освіти, Центр викладацької майстерності, Освітній центр «Донбас/Крим - Україна». На факультеті та кафедрі аудиторії та лабораторії забезпечені сучасним інтерактивним обладнанням, діє сучасний шкільний кабінет біології, що відповідає вимогам НУШ. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до мережі Internet. В університеті створено всі необхідні умови для забезпечення навчання і проживання здобувачів з особливими потребами та реалізацію їх права на освіту. Здобувачі, НПП, ОСС підтвердили, що в ЗВО сформований сприятливий морально-психологічний клімат, відсутні конфліктні ситуації, ведеться активна роз'яснювальна робота, проводиться всебічне анкетування, здійснюється індивідуальна траєкторія навчання, між викладачами та студентами склалися довірливі відносини, що позитивно відображається на освітньому процесі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Продовжити роботу з удосконалення та наповнення матеріально-технічних ресурсів, що будуть спрямовані на підтримання біологічної складової практичної підготовки здобувачів (гербарії, колекції тварин, створення природничого музею...). Розглянути можливість пристосування наявних баз - території університету, можливість виходу до акваторії Азовського моря для отримання практичних знань з ботаніки та зоології.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на наведені сильні сторони університету, а саме: Компетентнісного центру інклюзивної освіти, Центру викладацької майстерності, Освітнього центр «Донбас/Крим - Україна», сучасної бібліотеки, мультимедійного оснащення кабінетів, сучасного шкільного кабінету біології сприятливому морально-психологічному клімату та слабкої сторони – необхідності посилення біологічної складової практичної підготовки, ЕГ визначає рівень відповідності В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

На підставі вивчення звіту-самоаналізу, аналізу нормативної документації ЗВО, матеріалів сайту ЗВО, опитування фокус-груп експертною комісією встановлено, що перегляд ОП відбувається щорічно відповідно до «Положення про освітні програми БДПУ» (<http://surl.li/jjffz>). Освітня програма переглядалася у 2018, 2019, 2020 роках. Відповідальність за розроблення, моніторинг та перегляд ОП несе гарант, проєктна група. До перегляду та оновлення ОП долучаються викладачі, представники роботодавців, здобувачі, здобувачі освіти. В БДПУ запроваджене різноманітне анкетування здобувачів, НПП, роботодавців для визначення ставлення до освітньої програми, до навчальних дисциплін, виявлення рівня задоволення організації та проведення практичної підготовки, організації дистанційного навчання. Результати анкетування розглядаються Центром якості освіти із залученням студентського самоврядування, розглядаються на засіданнях кафедри та враховуються при перегляді ОП. Експертна комісія підтвердила, що перший перегляд ОП і внесення змін відбулося у 2019 році, а саме за ініціативою стейкхолдерів та здобувачів ОК «Основи природознавства» замінений на окремі дисципліни «Ботаніка», «Зоологія», ОК «Фізіологія ВНД» та «Генетика» віднесено до обов'язкових, змінено назву практики на ОК «Навчальна польова практика». У 2020 році додано нові ОК: «Біологічне різноманіття», «Біотехнології», «Еволюційне вчення», «Заповідна справа», «Здоров'язбережувальні педагогічні технології». Інтегровані ОК «Безпека життєдіяльності та основи медичних знань». Оновлена ОП була введена з вересня 2020 року. Здобувачі можуть обирати вибіркові дисципліни із загальноуніверситетського каталогу.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Експертна група пересвідчилася, що в ЗВО існує процедура обговорення ОП здобувачами на засіданнях кафедри та при врахуванні результатів анкетування здобувачів, НПП на роботодавців. Анкетування здобувачів за даною ОП проводиться протягом року в певний період за допомогою інтернет-опитування наприкінці кожного семестру. Слід зазначити, що в ЗВО приділяється велика увага анкетуванню як здобувачів так і викладачів та роботодавців. Анкети різні за тематикою та дозволяють виявити проблеми на ранньому етапі. В ЗВО проводиться наступне анкетування: «Дисципліни очима студентів», «Викладач очима студентів», «Використання дистанційного навчання», «Оцінювання власного ставлення до навчання», «Анкета власного ставлення до навчання», «Якість освітнього процесу в університеті», «Якість систем управління» (<http://bdpu.org/questionnaire-ffv/>). Опитування здобувачів освіти, представників самоврядування підтвердило, що думка здобувачів береться до уваги. При перегляді ОП на 2020 рік Баришнікова О. запропонувала включити до переліку обов'язкових дисциплін ОК «Біотехнології» та «Заповідна справа». За аналізом анкетування здобувачів доповнено перелік дисциплін вільного вибору ОК «Фізіологія вищої нервової діяльності» та ОК «Біофізика». За аналізом опитування 2021 до вибіркових дисциплін додані «Освітнє право», «Заповідна справа», «Педагогічна майстерність», «Освітнє право». Студентською радою БДПУ запроваджено анонімне анкетування «Black Book», що дозволяє оперативно отримувати інформацію про рівень викладання в ЗВО. В разі виявлення порушень, скарг питання розглядаються на засіданнях факультету. Регулярно проводяться студентські наради, в умовах пандемії – дистанційно. В листопаді 2020 року студентська рада факультету фізичної культури, спорту та здоров'я людини БДПУ разом з головою студради БДПУ М. Оверченком зустрілася зі здобувачами вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) та викладацьким складом кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації БДПУ. На зустрічі акцентована увага на процедурі обрання дисциплін вільного вибору та набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills) ([https://us.bdpu.org.ua/zustrich-students-koi-rady-ffkszl-zi-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-spetsial-nosti-014-serednia\[1\]osvita-biologiia-ta-zdorov-ia-liudyny.html](https://us.bdpu.org.ua/zustrich-students-koi-rady-ffkszl-zi-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-spetsial-nosti-014-serednia[1]osvita-biologiia-ta-zdorov-ia-liudyny.html)). Таким чином, експертна група рекомендує після здійснення анкетування оприлюднювати результати аналізу всіх видів анкет.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Експертна група встановила, що роботодавці систематично, двічі на рік, мають змогу надавати свої пропозиції та зауваження в усній та письмовій формах, беруть активну участь у засіданнях кафедри, факультету, захисту звітів з Виробничої практики. За запитами ЕГ, гарантом надано витяг з протоколу №3 від 15.10.2020 року розширеного засідання кафедри Біології, здоров'я людини, фізичної реабілітації на якому враховано пропозицію зовнішнього стейкхолдера Білан Н. розглядати психологічний супровід в реабілітації в поєднанні з патофізіологією. В БДПУ проводиться анкетування роботодавців та враховуються їх пропозиції, зауваження, рекомендації. Серед НПП є викладач-практик – Пшенична Н. Пропозиції, рекомендації та зауваження роботодавців збираються при аналізі рецензій на ОП та за результатами анкетування (Анкета для роботодавців (google.com)), які розглядаються на розширених засіданнях кафедри. Так відповідно інформації, зазначеної у витягу з протоколу №5 від 23.12.2020 року розширеного засідання кафедри Біології, здоров'я людини, фізичної реабілітації роботодавці зазначили високий рівень підготовки за даною ОП та готовність надати робочі місця. В ЗВО щорічно організовуються Робочі зустрічі стейкхолдерів на кафедрі біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації. 8 жовтня 2020 року відбулося чергове засідання Робочої групи стейкхолдерів на кафедрі біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації Бердянського державного педагогічного університету ([https://us.bdpu.org.ua/robocha-zustrich-steykholderiv-na-kafedri-biologhii-zdorov\[1\]ia-liudyny-ta-fizychnoi-reabilitatsii-berdians-koho-derzhavnoho-pedahohichnoho\[1\]universytetu.html](https://us.bdpu.org.ua/robocha-zustrich-steykholderiv-na-kafedri-biologhii-zdorov[1]ia-liudyny-ta-fizychnoi-reabilitatsii-berdians-koho-derzhavnoho-pedahohichnoho[1]universytetu.html).) Таким чином, експертна група робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Експертна група під час опитування здобувачів за ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) встановила, що випуску здобувачів за даною ОП ще не було. Але аналіз інформації щодо подальшого працевлаштування випускників кафедри та факультету проводиться щорічно працівниками Сектору практичної підготовки та працевлаштування. Інформація щодо можливостей працевлаштування розміщена на сайті університету у розділі «Працевлаштування» (<http://bdpu.org/educational-department/employment/>). В ЗВО організоване анкетування «Анкета випускника». Опитування здобувачів підтвердило задоволеність базами виробничих практик та бажання працевлаштуватись за місцем проходження практик, здобувачі підтвердили затребуваність обраної професії та бажання працювати за напрямом ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація). Таким чином, ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Експертна група зазначає, що система забезпечення якості БДПУ здійснює свою діяльність відповідно до положення «Про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності БДПУ» ([http://bdpu.org/wp\[1\]content/uploads/2020/02/VSZYaO_BSPU_2019.pdf](http://bdpu.org/wp[1]content/uploads/2020/02/VSZYaO_BSPU_2019.pdf)). До здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти залучені різні структурні підрозділи: випускова кафедра, деканат, ректорат, сектор якості освіти. Сектор якості освіти долучений до організації та аналізу анкетування здобувачів, НПП, роботодавців та випускників. Експертна група констатує, що для перевірки рівня сформованості компетентностей при вивченні навчальних дисциплін та проходженні практик, проводяться контрольні заходи, анкетування здобувачів, взаємні і контрольні відвідування занять науково-педагогічних працівників. Таким чином, система забезпечення якості забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та їх своєчасне усунення у чому переконалася експертна група під час проведення акредитації. Було встановлено недостатній обсяг практичної підготовки в ОП-2018 та ОП-2019, що в подальшому усунено в ОП-2020 відповідно до Концепції розвитку педагогічної освіти (п.2.5.).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У зв'язку з тим, що акредитація освітньої програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) проводиться вперше, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередньої акредитації, відсутні. На підставі вивчення звіту-самоаналізу, аналізу нормативної документації ЗВО, матеріалів сайту ЗВО, опитування фокус-груп експертною комісією встановлено, що ЗВО врахував пропозиції надані при акредитуванні інших ОП: сформовано результати навчання, що належать до двох галузей знань та підтвердження актуальності поєднання компонентів. Біологія та здоров'я людини з Фізичною реабілітацією. На підставі наданих матеріалів ЕГ та перевірки результатів діяльності ЗВО, експертна комісія дійшла висновку, що підготовка бакалаврів відповідає вимогам організації освітньої діяльності за даною ОП. Таким чином, експертна група робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В академічній спільноті БДПУ приділяється належна увага формуванню культури якості. У ЗВО дотримуються вимог положень «Про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в БДПУ» (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/VSZYaO_BSPU_2019.pdf), «Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті» (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist_sayt.pdf), «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті» (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/02/OOP_BSPU_2020.pdf). НПП, Сектором якості освіти та студентським самоврядуванням проводиться значна роз'яснювальна робота, яка направлена на формування культури якості. Перевірка робіт на плагіат здійснюється на кафедрі за допомогою програми StrikePlagiarism, результати перевірки розглядаються і затверджуються на засіданні кафедри. Значна увага проводиться з анкетування здобувачів в цьому напрямку: «Якість систем управління», «Якість освітнього процесу в університеті», «Анкета щодо дотримання академічної доброчесності в БДПУ». Експертна група встановила, що всі учасники освітнього процесу розуміють необхідність створення якісної академічної спільноти в університеті, проінформовані про необхідність дотримання академічної доброчесності. Цей факт підтверджує як опитування здобувачів, представників студентського самоврядування, так і аналіз анкет здобувачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У БДПУ здійснюється періодичний перегляд освітньої програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація). Здобувачі, студентське самоврядування, НПП, роботодавці долучаються до періодичного перегляду освітньої програми. Підрозділи ВСЗЯО проводять всебічне анкетування, враховуючи побажання усіх учасників освітнього процесу. В Університеті сформована культура якості, що позитивно позначається на розвитку цієї ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

На сайті ЗВО подано неповну інформацію щодо результатів анкетувань. ЕГ рекомендує оприлюднювати та аналізувати результати всіх видів анкетувань.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Враховуючи сильні сторони, а саме дотримання визначених процедур моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, залучення роботодавців, викладачів-практиків, здобувачів до процесу періодичного перегляду освітньої програми, сформованої культури якості під час підготовки здобувачів за ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) та виявлення недоліків - відсутність оприлюдненого аналізу усіх видів анкетувань, які можуть бути усунені в короткий термін, експертна група дійшла висновку, що ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 8 з оцінкою В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У БДПУ визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Документи, що регулюють освітній процес в ЗВО БДПУ знаходяться на сайті університету в розділі «Документи закладу вищої освіти, якими регулюється порядок здійснення освітнього процесу» (<http://bdpu.org/publicinformation/position-bdpu/>). Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу БДПУ

регулюються статутом (<http://bdpu.org/public-information/university-statute/>), «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://bdpu.org/public-information/organization-education/>); «Положення про кафедру» (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/09/Polozhennia_pro_kafedru-BZLFR-2020-pidpysy.pdf); «Положення про факультет» (<http://bdpu.org/wp-content/uploads/2019/10/Положення-ФФКСЗЛ.pdf>), про Вчену раду БДПУ (http://bdpu.org/wp-content/uploads/2020/09/Polozhennia-pro-vchenu-radu-BDPU_sayt.pdf), Колективним договором 2020-2023 (bdpu.org.ua). Прийняті в БДПУ нормативні документи визначають права і обов'язки науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. На головній сторінці сайту університету постійно висвітлюється інформація щодо найважливіших подій БДПУ, також новини з життя здобувачів, НПП, різноманітних подій закладу публікуються у розділі «Університетське слово - Новини». Під час дистанційної експертизи підтверджено, що учасники освітнього процесу ознайомлені з переліченими документами, обізнані на свої права та обов'язки. Користуються сайтом університету, вміють, знаходити необхідну інформацію у разі необхідності. Таким чином, експертна група вважає, що права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими та доступними для них. Під час реалізації ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) ЗВО дотримується правил, механізмів та процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Таким чином, експертна група робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому критерію.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

У результаті спілкування експертної групи зі стейкхолдерами встановлено, що БДПУ своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про проект ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) на 2021 ([Proiekt-1-kurs-OPP-Biolohiia-ta-zdorovia-liudyny.-Fizychna-reabilitatsiia..pdf](http://bdpu.org.ua) (bdpu.org.ua)). Відгуки і пропозиції та побажання запропоновано надсилати на електронну пошту кафедр. У лютому 2020 року відбулося розширене засідання кафедри біології, здоров'я людини та фізичної реабілітації БДПУ з обговорення освітньо-професійної програми «Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на 2021–2025 роки (<https://us.bdpu.org.ua/obhovorennia-proiektu-osvitn-o-profesiynoi-prohramy-biolohiia-ta-zdorov-ia-liudyny-fizychna-reabilitatsiia.html>)).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

У результаті спілкування експертною групою зі стейкхолдерами встановлено, що БДПУ своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) (014_SO_Biolog-1.pdf (bdpu.org.ua)) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та суспільства. Загальна інформація про освітні компоненти подана в програмах та силабусах дисциплін, які розміщені на сайті кафедри у вільному доступі (<https://bdpu.org.ua/faculties/ffv/structure-ffv/kaf-osnov-zdorovya/elearning-kaf-osnov-zdorovya/>). Міститься інформація щодо практик: Навчальна польова практика в 4 семестрі в обсязі 3 кредити ЄКТС (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/OK34-Navchalna-polova-praktyka.pdf>) 2. Виробнича практика в 5 семестрі в обсязі 6 кредитів ЄКТС (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/OK35-Vyrobnycha-praktyka-5-semestr.pdf>) 3. Виробнича практика в 6 семестрі в обсязі 12 кредитів ЄКТС (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/OK36-Vyrobnycha-praktyka-6-semestr.pdf>) 4. Виробнича практика в 7 семестрі в обсязі 9 кредитів ЄКТС (<https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/OK37-Vyrobnycha-praktyka-7-semestr.pdf>). Роботодавці підтвердили, що проінформовані та безпосередньо залучені до підготовки здобувачів за цією освітньою програмою. Загалом інформація, що міститься на сайті БДПУ, вичерпна та достовірна, включаючи інформацію щодо використання бюджетних коштів та користування державним та комунальним майном. Під час зустрічей не виявлено суперечностей за публічно наданою інформацією.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сайт БДПУ зручний, містить достатню кількість інформації для користувача. Прозорість і публічність діяльності університету є достатньою для формування необхідного рівня довіри стейкхолдерів. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, що забезпечує прозорість і публічність підготовки здобувачів за ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація). Інформація відкрита, правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу відповідають нормативним документам, є чіткими, зрозумілими та розміщені на сайті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Зважаючи на наведені сильні сторони, а саме: визначеність правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, відкритості інформації щодо правил і процедур забезпечення прав та обов'язків усіх учасників освітнього, зручності та інформативності сайту БДПУ, публічності та відкритості ЗВО експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю Середня освіта (Біологія та здоров'я людини. Фізична реабілітація) відповідає критерію 9 за рівнем А.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості

здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Відкритість і публічність інформації, співпраця з різними групами стейкхолдерів і сприятливе освітнє середовище, що забезпечує досягнення цілей програмних результатів ОП.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	А
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Грицай Наталія Богданівна

Члени експертної групи

Шмиголь Ірина Василівна

Муліна Алевтина Вікторівна